- C?nab nazir, postneft dövrü üçün Prezident faktiki olaraq yeni strategiyalar h?yata keçirir. Bu strategiyada üstünlük etibars?z, h?n an bitib-tük?nm?k ehtimal? olan t?bii s?rv?tl?r? yox, insan kapital?na verilir. N? q?d?r q?rib? s?sl?ns? d?, bir vaxtlar d?bd? olan yeni insan modeli aktualla??b. Amma do?rudan da yeni Az?rbaycan üçün cazib?dar s?sl?nir. T?hsil Nazirliyi bu istiqam?td? hans? i?l?ri görür?

- C?nab Prezident t?r?find?n Az?rbaycanda insan kapital?n?n formala?d?r?lmas? üçün t?dbirl?r, apar?lan siyas?t bir neç? ildir ki, h?yata keçirilir. T?hsil sah?sind? h?yata keçiril?n i?l?r d? bunun nümun?sidir. Burada, ilk növb?d?, xaricd? t?hsil üzr? Dövl?t Proqram?n? qeyd etm?k ist?yir?m. 2007-ci ild? q?bul edil?n proqram art?q o dövrd? bilik iqtisadiyyat?n?, dünyada d?yi??n iqtisadi modeli n?z?r? alaraq, Az?rbaycan?n g?l?c?yinin, ilk növb?d?, keyfiyy?tli kadrlar?n?n haz?rl???ndan ibar?t oldu?unu ortaya qoymu?du. Bu gün? q?d?r xaricd? t?hsil üzr? Dövl?t Proqram? üzr? 3500 d?n çox t?qaüd verilib. Min n?f?rd?n çox ??xs art?q m?zun olub. Onlar?n 60 faizi öz?l sektorda, 40 faizi dövl?t qullu?unda çal???r. Bunun üçün onlara xüsusi imtiyazlar yarad?l?b. Bel? ki, h?min m?zunlar imtahan verm?d?n dövl?t qullu?una q?bul olunurlar.

T?bii ki, bu, yegan? istiqam?t deyil. ?g?r ölk? t?hsilin? n?z?r salsaq, biz iki il bundan önc? Savadl?, Bacar?ql?, Haz?rl?ql? t?l?b?l?rd?n ibar?t SABAH proqram?na start vermi?ik. Burada da eyni m?qs?dl?ri dü?ünmü?ük. Yeni insan nec? olmal?d?r v? yeni iqtisadiyyatda hans? keyfiyy?tl?ri axtar?r?q? Bilikli, bilikl?rini günd?lik h?yat?nda v? pe??kar f?aliyy?tind? t?tbiq ed? bil?n v? kreativ, qeyri-standart dü?ünc?y? malik olan insanlar. Bu, bugünkü postmodern adlanan dövrün v? iqtisadiyyat?n t?l?bidir. Çal???r?q ki, SABAH qruplar?nda biz bel? t?l?b?l?rin seçilm?sin?, yeti?m?sin? nail olaq.

Pe?? t?hsili s?viyy?sind? d? analoji prosesl?r gedir. “Müasir Az?rbaycan Pe??karlar?” (MAP) ümumi brend ad? alt?nda keçirdiyimiz layih?l?r buna misal ola bil?r. Art?q bir neç? ilk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?sind? h?yata keçiril?n bu layih?nin ?sas f?rql?ndirci c?h?ti odur ki, biz bunu h?m öz?l sektor, h?m d? dövl?t? m?xsus olan ?irk?tl?rl? birlikd? h?yata keçiririk.

N?hay?t, ümumi t?hsil sah?sind?n dan??saq, dey? bil?rik ki, art?q Az?rbaycanda yeni m?zmunlu t?dris h?yata keçirilir. Ba?qa sözl?, mütl?q bilikd?n, qeyd etdiyim t?nqidi t?f?kkürü, kreativ dü?ünc?ni inki?af etdir?n, qeyri-standart dü?ünc?ni v? komandada çal??maq imkanlar?, v?rdi?l?ri a??layan bir t?hsil sistemin? q?d?m qoymu?uq. Bu prizmadan dü?ünür?m ki, m?nim ?sas mesaj?m pozitivdir. Bu da ondan ibar?tdir ki, t?hsil sistemind? sual?n?zda ??rti olaraq yeni insan adland?r?lan h?min m?zunu art?r burax?r?q.

- Bir halda ki, yeni insandan dan???r?q. Yeni insan?n ad?n? biz, m?zun qoyuruq. Bu, h?m d? test mövzusuna apar?b ç?xaracaq. Ali m?kt?bl?r? q?bul olunmaq üçün testl?rin mövcud m?zmunu m?zunun biliyini tam ifad? ed? bilirmi ? Qiym?tl?ndirm?d? test sisteminin hans? alternativi ola bil?r?

- M?n? bel? g?lir ki, biz sualda iki m?s?l?y? toxunmal?y?q. Birincisi, bu gün Az?rbaycanda keçiril?n q?bul imtahan?n?n m?zmunu v? h?min m?zmunun müsb?t t?r?fl?ri. ?lk növb?d?, m?zmun v? forman? f?rql?ndirm?liyik. Formal olaraq bu, test imtahan? sistemidir. Formal olaraq bu imtahan?n ?sas üstünlükl?ri insan faktorundan as?l?l???n?n minimal olmas?, qiym?tl?ndirm? prosesind? n?tic?l?rin mü?yy?n m?nada insan faktorundan asl? olmayaraq h?yata keçirilm?sidir. Bu, Az?rbaycan kontekstind? böyük üstünlükdür. Bununla da obyektivlik t?min edilir.

Dig?r t?r?fd?n imtahan?n y??cam olmas?, bir gün ?rzind? t?hsil proqram?n?n m?zmununun qiym?tl?ndirilm?sidir. Yeni ??raitd?n, ??rtl?rd?n, t?l?bl?rd?n dan???r?qsa, t?bii olaraq, burada bizim fikrimizc? g?l?c?kd? evalusiya olmal?d?r, b?lk? yenid?n bax?lmal?d?r. Biz ist?y?rdik ki, z?ruri kompetensiyalar qiym?tl?ndirm?d? ?ks olunsun. Bunlar n?l?rdir? Bu gün test imtahan?n?n formas? ?m?k bazar?nda t?l?b olunan müasir, u?urlu m?zun üçün t?l?b olunan bir s?ra bilik v? komptenesiyalar? ölçm?k qabiliyy?tin? malik deyil. N?dir bu? Nitq, ritorika, yaz? v?rdi?l?ri, qeyri-standart, h?r hans? seçim variantlar? il? m?hdudla?mayan t?nqidi dü?ünc? t?rzini özünd? ?ks etdir?n suallar?n olmas?.

Bir t?r?fd?n qeyd etdik ki, imtahan?n q?sa olmas? üstünlükdür. Amma dig?r t?r?fd?n t?bii olaraq bunun bir çat??mazl??? da var. Faktiki olaraq m?zunun g?l?c?yi, taleyi 3 saatl?q bir imtahanda h?ll olunur. O imtahan ild? bir d?f? keçirilir. Dünyada mövcud olan sisteml?rl? müqayis? ets?k, t?bii olaraq, dünyada ba?qa qiym?tl?ndirm? sisteml?ri d? mövcuddur. Onlardan ?n m??hurlar? GMAT, SAT, ?g?r dil biliyinin qiym?tl?ndirilm?sind?n dan???r?qsa, TOEFL, IELTS kimi imtahanlar? misal göst?r? bil?rik. Onlar?n hans?sa bir hiss?si test imtahan? ??kilind? keçiril? bil?r, amma bütün imtahan test deyil, burada oxu, yaz? v?rdi?l?ri, fikri ifad? etm?k d? yer al?r. Bu istiqam?td? T?l?b? Q?bulu üzr? Dövl?t Komissiyas?n?n s?dri, hörm?tli h?mkar?m M?leyk? Abbaszad? il? faydal? müzakir?l?rimiz gedir. Dü?ünür?m ki, h?r iki qurum bu mövzunu tan?y?r. Növb?ti iki-üç ild? dü?ünmür?m ki, imtahan?n forma v? mahiyy?tind? h?r hans?

d?yi?iklik gözl?m?liyik. Amma ondan sonrak? dövrd? m?n? bel? g?lir ki, imtahan?n formas? v? m?zmunu d?yi?m?lidir.

Bunun ba?qa z?ruri s?b?bi d? oradan qaynaqlan?r ki, yeni t?dris m?zmunu il? oxuyan m?zunlar?m?z 3 ild?n sonra m?kt?bi bitirirl?r, ?g?r bel? dem?k olarsa, onlar?n t?drisi, bilikl?ri testl? ölçül? bilm?z. Onlara m?kt?bd? a??lad???m?z bilikl?rin qiym?tl?ndirilm?si f?rqli al?tl?r t?l?b edir. Biz hal-haz?rda qiym?tl?ndirm? standartlar? adlanan bir f?aliyy?ti h?yata keçiririk. H?min o yeni qiym?tl?ndirm? standartlar? haz?rlanmal?d?r. Burada qorxulu bir ?ey yoxdur. ?g?r biz yax?n ölk?l?ri götürs?k, m?s?l?n, Rusiyada bu sistemi vahid dövl?t imtahan? adland?r?rlar. H?min imtahanlar da bütün t?l?b?l?r üçün eyni vaxtda keçirilir. Obyektivliyi v? bizim üçün z?ruri olan dig?r amill?ri ön? ç?km?k ??rtil? dey?k ki, h?min imtahanlar?n test hiss?si yoxdur. ?n?n?vi yoxlama i?i kimi, dey?k ki, bizim oxudu?umuz dövrd?ki yoxlama i?i format?nda keçirilir. M?n yen? deyir?m, bel? bir q?rar bir gün, bir il ?rzind? q?bul oluna bilm?z, olunmamal?d?r. Çünki, m?n burada qeyd etdiyim kimi, b?zi faktorlara xüsusi diqq?t yetirm?liyik. ?lk növb?d?, insan faktorunun qiym?tl?ndirm? prosesin? t?sirininin istisna olunmas? v? yaxud h?r hans? bir ??kild? tam minumuma endirilm?si.

-Region m?kt?blil?rinin ali m?kt?bl?r? q?bul olunma faizi Bak? il? müqayis?d? daha üstündür. Baxmayaraq ki, region m?kt?bl?rinin maddi-texniki bazas? Bak? il? müqayis?d? kifay?t q?d?r z?ifdir. Bu, t?rs müt?nasibliyi n? il? izah etm?k olar.

-Bu t?rs müt?nasiblik deyil, bu mifdir v? h?qiq?t? uy?un deyil. Amma sizin v? bir çox h?mkarlar?n?z n?y? gör? bunu bel? q?bul edir? Bu, maraql? suald?r v? icaz?nizl? m?n bu sual? cavabland?rard?m.

M?s?l? ondan ibar?tdir ki, bir qayda olaraq, bu statistika s?sl?n?rk?n v? yaxud bu statistika t?qdim edil?rk?n, diqq?t yetirilmir ki, biz n?yi n? il? müqayis? edirik? Bir qayda olaraq biz? t?klif edirl?r ki, Bak?, dig?r ??h?r, region m?kt?bl?rind?n ümumi s?n?d ver?n abituriyent say? il? q?bul olanlar?n müt?nasibliyini ölç?k. Bununla da t?bii olaraq, bir neç? problem yaran?r. ?lk növb?d?, problem ondan ibar?tdir ki, ?g?r Bak? m?kt?bl?rinin m?zunlar?n?n t?xmin?n 85 faizi ali m?kt?b? q?bul olunmaq üçün s?n?d verirs?, regionlarda bu r?q?m t?xmin?n 45-50 faizdir. H?r 100 n?f?r ?agirdd?n abituriyent olanlar?n say? f?rqlidir.

?kinci m?s?l? ondan ibar?tdir ki, statistika t?qdim edil?rk?n h?m bu ilin, h?m d? öt?n ilin m?zunlar?n?n say? bir yerd? say?l?d?r. Bel? oldu?u t?qdird?, bir qayda olaraq, bilirsiniz ki, Bak? m?kt?bl?rinin m?zunlar? növb?ti ild?, ?g?r birinci ild? u?urlu qazanmay?blarsa, ikinci v? üçüncü ill?rd? özl?rini bir daha s?nay?rlar.

Amma biz müqayis?ni m?zun say?na gör? aparsaq, birm?nal? ??kild? dey? bil?rik ki, Bak?, Sumqay?t m?kt?blil?ri, kifay?t q?d?r çox f?rql?nir. Üçüncü yerd? Ming?çevir g?lir. Bu r?q?ml?r var. N?y? gör? bu, bel?dir? Bu, ba?qa sual ola bil?r? Y?ni ki, n?y? gör? Bak? v? Sumqay?tdan olan m?zunlar?n?n say?nda ali m?kt?b? q?bul olunanlar daha üstünlük t??kil edir? Bunun ?sas s?b?bi ondan ibar?tdir ki, böyük ??h?rl?r oldu?una gör?, burada ali t?hsil? daha çox meyl edirl?r. H?m ail?, h?m ?agirdin özü t?r?find?n. Amma pe?? t?hsilin? v? orta ixtisas t?hsilin? maraq daha azd?r. Bu yax??d?r, yoxsa pisdir? Regionun sosial-iqtisadi t?l?bl?rin? uy?undur, yoxsa yox? Bu ba?qa diskussiyan?n mövzusudur. M?n qeyd etdiyim kimi, bu mifdir.

- Niy? Az?rbaycanda v?t?nda?larda ali m?kt?bl?r? epidemik bir h?v?s var. Ham? ist?yir ki, ali m?kt?b? daxil olsun. Bu tendensiyan?n qar??s?n? nec? olmaq olar? Nec? etm?k olar ki, insan n?yins? pe??kar? olsun?

-Bu, t?k Az?rbaycan üçün unikal problem deyil. Bu gün dünyada ged?n bir tendensiyad?r. Bir fakt? m?n sizin n?z?riniz? çatd?r?m. Növb?ti 5 il ?rzind? ali t?hsil alan insanlar?n say? b???riyy?t tarixind? indiy?d?k ali t?hsil haqq?nda diplom alm?? insanlar?n say?ndan çox olacaqd?r. Bu tendensiyan?n bir çox s?b?bl?ri var. Birincisi, bilik iqtisadiyyat? dövründ? ya?ay?r?q. Bu, o dem?kdir ki, bilik ?n yüks?k d?y?rdir. Bilikli insanlar?n, öz bilikl?rini t?tbiq ed?n insanlar?n ?m?k bazar?nda, h?yatda ?anslar? daha yüks?kdir. Bu, t?biidir.

Biz bu gün ?ahidik ki, yüks?k bilik tutumlu texnologiyalara malik ?irk?tl?rin, mü?ssis?l?rin, ölk?l?rin dünya iqtisadiyyat?nda u?ur pay? n? d?r?c?d?dir. ?kincisi, s?b?b ali t?hsilin daha ?lçatan olmas?d?r. Az?rbaycanda da bu bel? olub. Sovet ?ttifaq? dövrü il? müqayis? ets?k, h?min zaman Az?rbaycan ali t?hsil mü?ssis?l?ri ild? t?xmin?n 16 min t?l?b? q?bul edirdil?r. Haz?rda bu r?q?m t?xmin?n 33 min? yax?nd?r. Dem?li, iki d?f?d?n çox art?b. Onu da unutmaq laz?m deyil ki, bu t?hsili insanlar ?sas?n, öz v?saitl?ri hesab?na ?ld? edirl?r. T?l?b?l?rin t?xmin?n üçd? biri dövl?t hesab?na t?hsil al?r.

T?hsil almaq h?r bir insan?n bir konstitusion hüququdur. Bu hüququn realla?mas?nda t?hsil naziri, v?t?nda?

kimi heç bir problem görmür?m. Burada gördüyümüz problem n?dir? V? biz bununla ba?l? add?mlar da at?r?q. Problem odur ki, ali t?hsil almaq niyy?ti olan insan minimal bilik s?viyy?sin? malik olmal?d?r. M?hz bu s?b?bd?n T?hsil Nazirliyinin t???bbüsü il? 2015-2016-c? t?dris ilind?n ali t?hsil? q?bulun minimal bal? endirilm?di. Bununla ba?l? bizim g?l?c?kd? d? siyas?timiz birm?nal? olacaq. ?g?r abituriyent ali t?hsil üçün z?ruri olan bilik s?viyy?sin? malik deyils?, niyy?tinizd?n as?l? olmayaraq, siz ali t?hsil mü?ssis?sin? q?d?m qoya bilm?y?c?ksiniz. Bu, birm?nal? ??kild? bel?dir.

- Az?rbaycanda f?aliyy?t göst?r?n bir s?ra kollecl?r birl??dirildi. Bunun m?qs?di n? idi? Eyni aqib?t bizim universitetl?ri d? gözl?y? bil?rmi? N?z?r? alsaq ki, bizim universitetl?rimizin ad? m??hur 500-lükd? d? deyil...

- Sual?n?zdak? iki m?s?l?ni bir-birind?n f?rql?ndirm?liyik. ?lk olaraq deyim ki, bunlar t?hsil infrastrukturunun, ??b?k?sinin optimalla?d?r?lmas?d?r. Y?ni, Nazirl?r Kabinetinin kollecl?rin birl??dirilm?si il? ba?l? son q?rar? t?hsil ??b?k?sinin optimalla?d?r?lmas? z?rur?tind?n, bizim bu istiqam?td? h?yata keçirdiyimiz t?dbirl?rd?n ir?li g?lir. Bu proses? biz bu gün ba?lamam???q. Do?rudur, son zamanlar bu proses daha da sür?tl?ndirilib. Amma bu i?l?r m?n f?aliyy?t? ba?lad???m ilk h?ft?l?rd?n, ilk aylardan görülür. Xat?rlay?rs?n?zsa, Bak? ??h?ri üzr? T?hsil ?dar?sinin n?zdind? olan bir s?ra m?kt?bl?rin birl??dirilm?si h?yata keçirildi. Ali t?hsil s?viyy?sind? Az?rbaycan Mü?lliml?r ?nstitutunun Az?rbaycan Dövl?t Pedaqoji Universitetin? (ADPU) qo?ulmas? il? ba?l? c?nab Prezidentin müvafiq s?r?ncam? olub. Kollecl?rin birl??dirilm?si d? bu q?bild?n ir?li g?l?n q?rard?r. Burada ?sas m?qs?d çox sad?dir. Bu sah?y? olan resurslar?n daha s?m?r?li istifad?si, t?krarç?l???n aradan qald?r?lmas?, daha ayd?n ??kild? des?k, bugünkü ?m?k bazar?nda t?l?b olunan ixtisaslar?n inki?af?, lüzumsuz idar?etm? x?rcl?rinin minumuma endirilm?sidir. H?tta o q?rar? diqq?tl? oxusaq, gör?rik ki, yum?aq des?k, ad? bel? kifay?t q?d?r ayd?n olmayan kollecl?r mövcud idi. Bu kimi m?s?l?l?r dövl?tin vahid t?hsil siyas?tini t?min etm?k, resurslar?n mümkün q?d?r optimalla?mas?d?r.

Sual?n?zda siz h?m d? universitetl?rimizin n?tic?l?rin? toxundunuz. Biz ayd?n bilm?liyik ki, n?yi n? il? müqayis? edirik. H?r hans? bir t?hsil mü?ssis?sini dig?ri il? ?dal?tli ??kild? müqayis? etm?k üçün biz onlar?n s?r?ncam?nda olan resurslara diqq?t etm?liyik. Bir universitet ba?qa bir universitet?, h?tta Az?rbaycanda bel?, b?rab?r deyil.

Öt?n ilin yay?ndak? söhb?timizd? d? m?n söyl?mi?dim ki, öz?l m?kt?b? ged?n ?agirdin t?hsilin? b?z?n 8-10 d?f? daha çox v?sait s?rf oluna bilir. Dünya v? Az?rbaycan t?crüb?sind? bunu universitetl?r üzr? d? mü?ahid? edirik. Dü?ünür?m ki, burada unikal bir ?ey yoxdur. T?hsilin s?viyy?si mövcud resurslardan as?l?d?r. Daha yüks?k resursa malik olan universitetl?rimizin daha yüks?k n?tic? göst?rm?k ?ans? var. M?s?l?n, dey?k ki, ?g?r hans?sa telekanalda 12 kameral? PTS yoxdursa, o, Avropa Çempionlar Liqas?n?n oyununu, öz i?çil?rinin pe??kar s?viyy?sind?n as?l? olmayaraq, biz ist?diyimiz kimi translyasiya ed? bilm?y?c?k.

Az?rbaycan universitetl?rinin inki?af dinamikas?na g?linc?, biz regional reytinql?r? diqq?t yetirik. Bunlar MDB m?kan?n?, ??rqi Avropan? ?hat? ed?n v? 50 ya?dan daha g?nc olan universitetl?ri ölç?n reytinq agentlikl?ridir. “Times Higher Education”, QS v? sair müvafiq agentlikl?rin siyah?lar?na n?z?r sal?r?q. Yax?? x?b?r ondan ibar?tdir ki, son ill?rd? Az?rbaycandan olan bir neç? universitet, m?s?l?n, Bak? Dövl?t Universiteti, Qafqaz Universiteti, X?z?r Universiteti, Az?rbaycan Dövl?t ?qtisad Universiteti, Az?rbaycan Dill?r Universiteti müxt?lif reytinql?rd? yer al?b v? ir?lil?yirl?r. Dey?k ki, TOP 500 d? yoxdur, TOP 700 d? var. MDB reytinql?rin? baxanda TOP 100-d? var. ??rqi Avropa reytinql?rin? baxanda TOP 150 d? var. Burada bizim üçün daha ?h?miyy?tli olan h?min o dinamikad?r. Onlar ir?lil?yir, yerind? say?r, yoxsa geriy? gedir? M?n dü?ünür?m ki, biz ?minlikl? dey? bilirik ki, prinsip etibaril? bizim universitetl?rimizin dünya reytinql?rind? göst?ricisi üzr? dinamikas? müsb?tdir. Amma bu, bizi qane edirmi? Tam qane etmir, biz daha sür?tli ir?lil?yi? ist?yirik.

Bu, h?m d? insan resursuna ba?l? olan m?s?l?dir. Bu istiqam?td? biz c?nab Prezidentin t???bbüsü il? Xaricd? T?hsil üzr? Dövl?t Proqram?n? ikinci d?f? haz?rlay?r?q. Biz universitetl?rimizin potensial?n? gücl?ndirm?k m?qs?dil? xaricd?n g?l?n professorlar?n Az?rbaycan universitetl?rind? yerl??dirilm?si üçün xüsusi bir proqram n?z?rd? tutmu?uq.

- Xüsusi qabiliyy?tli u?aqlar?n ölk? ?razisind?n seçilib, onlar üçün xüsusi yerl?r haz?rlanmas?, h?tta onlar?n c?miyy?td?n t?crid olunmas?, yem?kl?ri, yatacaqlar?, g?z?c?kl?ri yerl?ri ay?rmaq, xüsusi bir zümr? qurmaq bel? bir ideya fikriniz? g?libmi?

- Çox maraql? suald?r. Daha çox t?hsild?n k?nar mövzulara toxunan suald?r. G?lin bel? bir sualdan ba?layaq? Biz inan?r?qm? ki, bir m?kt?bin m?zunlar?, 10 milyon ?halisi olan ölk?nin bütün z?ka v? beyin potensial?n? özünd? ?hat? ed? bil?r? ??xs?n m?n buna inanm?ram. M?n dü?ünür?m ki, bunu bir m?kt?bd?, bir m?kanda, bir universitetd? etm?k qeyri-mümkündür. ?stiqam?t kimi fikirl??irikmi ki, xüsusi istedad, bilik v? bacar??a malik olan ?agirdl?rin, m?kt?b ??b?k?l?rinin, sinifl?rin infrastrukturunun, universitetl?rin formala?d?r?lmas? maraql? ola bil?r? Bir s?ra dövl?tl?r bu

yana?man? t?tbiq edir. Az?rbaycanda biz pilot layih?ni art?q bir ildir ki, h?yata keçiririk. Ölk?mizin 5 regionunda yerl???n 50 pilot m?kt?bd? 200-? yax?n t?mayüllü sinifl?r yaratm???q. Bu sinifl?rd? xüsusi t?dris proqram? il? yüks?k d?r?c?d? maddi-texniki t?chizata malik baza ??raitind? t?dris keçirilir. Bunu geni?l?ndirm?k niyy?tind?yik. Paralel olaraq bir s?ra m?kt?bl?rimizd?, Fizika-riyaziyyat v? informatika t?mayüllü lisey, Kimya-biologiya t?mayüllü liseyd? Beyn?lxalq Olimpiadalara Haz?rl?q M?rk?zl?ri yaratm???q. N?tic?l?r art?q özünü büruz? verir. Bizim ?agirdl?rimizin i?tirak etdiyi beyn?lxalq f?nn olimpiadalar?ndan Az?rbaycana öt?n ill?rd?n daha çox medallar g?tirmi?ik. O cüml?d?n, indiy?d?k g?tir? bilm?diyimiz f?nnl?r üzr?-informatika f?nnind?n medallar ?ld? etmi?ik.

Yeri g?lmi?k?n, 2019-cu ild? Az?rbaycanda informatika üzr? dünya olimpiadas?n?n keçirilm?si planla?d?r?l?r. Keç?n il bildiyiniz kimi Beyn?lxalq Kimya Olimpiadas? keçirildi.

?r?li sürdüyünüz ideya h?qiq?t?n t?hsil sisteml?rind? tan?n?r. Burada mühüm mövzu h?min m?kt?bl?rin, sinifl?rin, mühitin kifay?t q?d?r t?hsilalanlarla ?hat? edilm?sidir. ?ks t?qdird?, biz bunu yaln?z bir-iki m?kt?bd? ed?riks?, m?n dü?ünür?m ki, qloballa?an dünyada biz sad?c? olaraq dünyan?n apar?c? ölk?l?ri üçün beyin haz?rlayaca??q. Bel?likl?, Az?rbaycan istedadlar?n?n ?n yax?? i? t?klifl?ri alaraq, qlobal iqtisadiyyat?n v? sosial h?yat?n inki?af?na daha çox töhf? verm?sinin ?ahidi olaca??q. Bizim strateji m?qs?dimiz ondan ibar?tdir ki, say olaraq el? bir infrastruktur yarad?ls?n ki, h?min istedadl? g?ncl?rin i? yerl?ri d?, ya?ay?? yerl?ri d?, maddi-m?d?ni d?y?rl?r m?kan? da do?ma Az?rbaycan?m?z olsun.

- Subyektiv olaraq deyim ki, m?nim tan?? oldu?um d?rslikl?rin keyfiyy?ti m?ni qane etmir. D?rslikl?rin keyfiyy?ti il? ba?l? t?hsil naziri olaraq sizin fikiriniz maraql?d?r?

- D?rslikl?rin haz?rlanmas? v? keyfiyy?tinin art?r?lmas? T?hsil Nazirliyinin qar??s?nda haql? olaraq qoyulan m?s?l?l?rd?n biridir. Son ill?r ?rzind? d?rslikl?rin haz?rlanmas? prosesind? d?yi?iklikl?r etmi?ik. Bütün d?yi?iklikl?rin yegan? m?qs?di var: Haz?rlanan d?rslikl?rin keyfiyy?tinin art?r?lmas?na nail olmaq. D?yi?iklikl?r n?dir? Birincisi v? ?n mühümü odur ki, biz d?rslikl?rin seçim m?rh?l?sind? qiym?tl?ndirm? prosesini tam aç?q etmi?ik. T?hsil Nazirliyind?n ?lav?, dig?r qurumlar?n bu i?? c?lb edilm?sin? nail olmu?uq. Bu, özlüyünd? yax?? x?b?rdir. Çünki d?rslik seçimind? h?m ??ffafl??? art?r?r, h?m d? h?r hans? bir t?kmill??m?nin, t?klifin d?rslik çap olunandan sonra deyil, d?rslik seçim m?rh?l?sind? olan zaman apar?lmas?na imkan verir.

?kincisi, haz?rda yana?ma ondan ibar?tdir ki, bütün haz?rlanma prosesind? olan, h?mçinin art?q istifad?d? olan d?rslikl?ri ictimai r?y üçün aç?q elan etmi?ik. Bunun üçün xüsusi bir portal yaradaraq d?rslikl?ri orada yerl??dirmi?ik. T?hsil üzr? ekspertl?rin, valideynl?rin, mü?lliml?rin, jurnalistl?rin, yaz?ç?lar?n, riyaziyyatç?lar?n v? dig?r müt?x?ssisl?rin d?rsliyin m?zmununa gör? t?klifi varsa, bunlar d?rsliyin haz?rlanmas? prosesind? d? istifad? olunur. Bunu n?y? gör? etdik? Çünki m?n bir daha vur?ulamaq ist?yir?m ki, d?rslikl?ri yaradan T?hsil Nazirliyi v? nazirliyin i?çil?ri deyil. D?rslikl?ri yaradan bizim aliml?rimiz, mü?lliml?rimizidr. T?bii olaraq biz h?min bu prosesin t?kmill??dirilm?si, metodikan?n, metodiki d?st?yin verilm?si, ictimai müzakir?l?rin v? ekspertizan?n s?viyy?sinin qald?r?lmas? üçün bütün z?ruri olan ç?rçiv?ni, ??raiti yaratmal?y?q v? art?q müvafiq mühit yarad?l?b.

Haql? olaraq sual s?sl?n? bil?r ki, siz biz? sistemi izah edirsiniz, ancaq biz? sistemin izah? yox, d?rslik laz?md?r. T?hsil Nazirliyinin t???bbüsü il? art?q bir ild?n çoxdur ki, biz höküm?t? q?rar layih?si t?qdim etmi?ik. Bu q?rar layih?si ehtiyat d?rslikl?rin haz?rlanmas? bar?d?dir. Bu q?rar q?bul olundu?u t?qdird?, T?hsil Nazirliyinin s?lahiyy?ti yaranacaq ki, h?r bir f?nn üzr? v? yaxud ehtiyac duydu?umuz h?r bir f?nn üzr? ehtiyat d?rslik yaradaq. Art?q aç?q müsabiq?d? qalib g?l?n mü?llifl?rl? deyil, h?mçinin bu sah?d? ölk?mizd? bilik v? nüfuza malik olan ekspert mü?llifl?ri seçib ixtisaslar üzr? qruplara böl?r?k, ehtiyat d?rsliyin yarad?lmas?na nail olaq. H?min d?rsliyin minimal t?dris standartlar?na cavab verm?sini t?min ed?k. Bu q?rar q?bul olundu?u t?qdird?, birba?a ?n güclü müt?x?ssisi bu i?? c?lb ed? bil?rik.

Fürs?td?n istifad? edib, bütün müt?x?ssis v? aliml?rimizi, d?rslik yarad?lmas? üçün özünd? potensial bilik v? bacar??? gör?n elm adamlar?m?z? bu prosesd? i?tirak etm?y? d?v?t edirik. Çünki d?rsliyi elm, t?hsil sah?sinin müt?x?ssisl?ri yarad?r, dövl?t m?murlar? deyil...

-M?nim yad?ma g?lir ki, m?kt?bimizin direktoru hans?sa ?m?lim? gör?, m?n? bir sill? vurmu?du. M?n döyül?n ?agird olmam??am, amma heç yad?mdan ç?xm?r. Buna gör? c?miyy?td? heç bir faci? ba? verm?mi?di. Bizim k?ndd? d?, ail?d? d?. H?tta m?kt?b direktoru bizim ev? g?l?nd? hörm?tl? qar??lanm??d? ki, sa?olun, u?a?? t?rbiy? edirsiniz. Son zamanlar ?agirdl?rin döyülm? faktlar? ba? verir. C?miyy?td?n k?skin reaksiya görürük. Yad?ma g?lmir ki, buna gör? Az?rbaycanda indiki q?d?r ajiotaj olsun. ?agirdl?rin döyülm? faktlar?na t?hsil naziri kimi sizin münasib?tiniz nec?dir?

- T?hsil Nazirliyi kimi biz buna t?bii baxm?r?q, baxmaq niyy?tind? d? deyilik. Birm?nal? ??kild? T?hsil Nazirliyinin mövqeyi ondan ibar?tdir ki, t?dris prosesind? bu, yolverilm?zdir. ?st?nil?n faktdan as?l? olmayaraq t?hsil prosesind? ?agirdin, mü?llimin, m?kt?b direktorunun h?r k?sin öz hüquqlar? v? v?zif?l?ri var. Bir t?r?fin hüququ harada bitirs?, dig?r t?r?fin hüququ oradan ba?lay?r. ?g?r bir t?r?f ba?qa bir t?r?fin hüququna aid olan t?r?f?, ?raziy? müdaxil? edirs?, T?hsil Nazirliyi t?r?find?n f?rdi q?rar q?bul edilir, biz bunu ara?d?r?r?q. Müasir t?hsil sistemin?, Az?rbaycan c?miyy?tinin inki?af meyll?rin? v? d?y?rl?rin? ?saslanaraq, bunu yolverilm?z hesab edirik.

Bu m?s?l? ?traf?nda olan ajiotaja g?ldikd?, bunun da iki s?b?bi var. Birincisi, bu hal?n ba? verm?sidir. Çünki hadis? olmasa, bunun ?traf?nda müzakir? d? olmazd?. ?kinci m?s?l? ondan ibar?tdir ki, K?V-in, sosial ??b?k?l?rin c?miyy?td? bu v? ya dig?r s?b?bd?n haql? mövqey? malik olan f?rdi ??xsl?ri maarifl?ndirm?kl? reytinq y??maq aras?ndak? f?rqli f?aliyy?tini f?rql?ndirm?liyik.

?g?r ba? ver?n ist?nil?n m?nfi halla mübariz?nin ilk add?m? maarifl?ndirm?kdirs?, reytinq v? sosial ??b?k?d? daha çox “like“, seyrçi y??maq üçün maarifl?ndirm?k o q?d?r d? c?lbedici al?t deyil. T?hsil sistemind? bu hallar?n hans?sa oturu?mu? ehkamlardan, mü?llim? olan münasib?timizd?n as?l? olmayaraq, ?agirdin, v?t?nda?lar?n müxt?lif fikirl?rin? baxmayaraq, T?hsil Nazirliyinin mövqeyi olaraq deyir?m ki, t?hsil sah?sind? bu, ba? verm?m?lidir. Heç bir mü?llimin heç bir ?agird? ?l qald?rmaq hüququ yoxdur. El?c? d? ?ksin?, heç bir ?agirdin heç bir mü?llimin hüququnu tapdalanma?a haqq? yoxdur. M?n ?minlikl? dey? bil?r?m ki, i?l?diyim dövrd? biz h?m mü?llml?rin, h?m ?agirdl?rin hüququna toxunan add?mlar?n qar??s?n? alm???q v? müvafiq c?za t?dbirl?ri görmü?ük.

- Maarifçilik Fondunun yarad?lmas? il? ba?l? müzakir?l?r gedir. Bu fondun yarad?lmas?nda ?sas m?qs?d n?dir?

- Bu fond bir m?qs?d üçün yarad?l?b. M?qs?d ondan ibar?tdir ki, biz ali t?hsil s?viyy?sind? t?hsil alan t?l?b?l?r? t?l?b? kreditl?rinin v? g?l?c?kd? imkan olarsa, t?l?b? qrantlar?n?n verilm?si üçün bir al?t yarad?r?q. Biz bu proses? t?xmin?n bir il bundan önc? ba?lam???q. T??süfl?r olsun ki, T?hsil Nazirliyinin dövl?t büdc?sind? bunun üçün xüsusi m?qs?d olmad???na gör?, biz bu layih?y? T?hsil Nazirliyinin tabeliyind? olan 11 ali t?hsil mü?ssis?sini c?lb etmi?ik v? bir s?ra öz?l ?irk?tl?rl? d? müzakir?l?r apar?r?q. Maarifçi Fondu art?q ?dliyy? Nazirliyi t?r?find?n qeydiyyatdan keçib. Fondun i?tirakç?s? olan 11 ali t?hsil mü?ssis?sind? yax?n aylardan ba?layaraq fondun qaydalar?na ?sas?n, bel? krediti almaq üçün müraci?t ed?n t?l?b?l?r bu imkandan yararlana bil?c?kl?r. Bu kreditl?r bir m?qs?d da??y?r, t?hsil haqq?n?n öd?nilm?si. Bu v?saitin geri qaytar?lmas? da t?l?b?nin g?l?c?kd? ?m?k bazar?nda i?? q?bul olandan sonra 5, 7 v? yaxud 10 il? h?yata keçiril?c?k.

Onu da ?lav? edim ki, T?hsil Nazirliyi t?r?find?n ilk d?f? olaraq, ali t?hsil mü?ssis?l?ri m?zunlar?n?n i?? q?bulu bar?d? m?lumat haz?rlan?b. Bu m?lumatlar yax?n vaxtlarda ictimaiyy?t? t?qdim olunacaq. Bu, valideynl?r v? m?zunlar üçün çox faydal? m?lumat olacaq. Çünki bununla aç?q ??kild? hans? universitetin m?zunu oldu?u t?qdird?, m?zunun i?? düz?lm? ?ans?n?n n? q?d?r olmas? bar?d? onlara m?lumat veril?c?k. Bu, h?mçinin ali t?hsil mü?ssis?sinin kütl?viliyi v? hans? ali t?hsil mü?ssis?sinin seçilm?si kimi suallara da ayd?nl?q g?tir?c?k.

- Maarifçi Fondu hans? v?sait hesab?na formala?d?r?lacaq?

- Bu layih?y? qo?ulmu? 11 t?hsil mü?ssis?si h?r biri öz kvotalar? ç?rçiv?sind? t?hsil haqq? d?y?rind? mü?yy?n sayda yer ay?r?blar. ??rti olaraq dey?k ki, Az?rbaycan Dövl?t ?qtisad Universiteti bir t?dris ili üçün 50 bel? krediti öd?nilm?sini öz üz?rin? götürüb. Ancaq qiym?tl?ndirm?y? g?ldikd?, y?ni hans? t?l?b? bu krediti ala bil?r? Bu, universitet t?r?find?n yox, fond t?r?find?n h?yata keçiril?c?k. Yax?n vaxtlarda fonda icraç? direktor t?yin olunacaq, h?r bir i?tirak ed?n t?sisçi t?r?find?n nümay?nd?l?r ayr?lacaq.

Fürs?tind?n istifad? ed?r?k, bu i?in bünövr?sind? olmaq ist?y?n sahibkarlara, i? adamlar?na müraci?t edirik. Çünki bu layih?ni öz?l sektorla t?r?fda?l?q layih?si kimi d?y?rl?ndiririk. ?g?r onlar da qo?ularsa, t?l?b?nin yaln?z t?hsil haqq? il? ba?l? deyil, ya?ay?? x?rcl?ri, dig?r ehtiyaclar? il? ba?l? da kredit ver? bil?rik.

T?l?b?l?r? veril?n t?qaüdl?rd? d? yenilikl?r oldu...

- C?nab Prezident bu s?r?ncam? imzalamaqla Az?rbaycan Respublikas?n?n ali t?hsil mü?ssis?l?rind? t?hsilin keyfiyy?tinin qald?r?lmas?na böyük töhf? vermi? oldu. Art?q ikinci semestrd?n ist?r dövl?t sifari?i il?, ist?r öd?ni?li t?hsil alan t?l?b? yax??, ?la qiym?tl?rl? oxudu?u t?qdird? dövl?t t?r?find?n t?qaüd ala bil?c?k. Bu da t?l?b?l?r aras?nda sa?lam r?qab?t? g?tirib ç?xaracaq, ictimai n?zar?ti ?h?miyy?tli d?r?c?d? gücl?ndir?c?k. Çünki önc?d?n öz hesab?na

t?hsil alan t?l?b?l?r üçün maraql? deyildi ki, dövl?t sifari?i il? t?hsil alan t?l?b?nin biliyi obyektiv qiym?tl?ndirilir, ya yox. Çünki o, t?qaüdü dövl?t hesab?na t?hsil ald??? üçün ?ld? edirdi. Ona gör? t?l?b?l?r? u?urlar. Çünki bu d?yi?iklik ?n yax?? oxuyan t?l?b?l?rin t??viqi üçün vacib bir al?tdir.

- Daha bir yenilik m?kt?b mü?avirlikl?rinin yarad?lmas? plan?d?r. Bununla ba?l? hans? add?mlar at?lacaq?

- ?lk növb?d?, ??rti ad? m?kt?b mü?avirl?ri layih?si kimi dü?ünürük. Haz?rda bununla ba?l? nazirlikd? i?çi qrupu formala?d?r?l?b.

Layih? ç?rçiv?sind? qar??m?za hans? m?qs?dl?ri qoyuruq? Birinci m?qs?d m?kt?bl?rd? mü?llim-?agird, direktor-mü?llim, m?kt?b r?hb?ri-?agird v? ?agirdl?r aras?nda olan münasib?tl?rd? qeyri-sa?lam v? m?nfi hallar varsa, onlar?n profilaktikas?, ortaya ç?xar?lmas? v? aradan qald?r?lmas?d?r. Bel? bir t?crüb? bir s?ra dövl?tl?rin t?hsil sistemind? d? mövcuddur. Haz?rda qeyd etdiyim kimi, pilot layih? ç?rçiv?sind? bu m?s?l?l?ri n?z?rd? tuturuq. Bu layih?nin h?yata keçirilm?si n?tic?sind? ?agirdl?rin m?ruz qald??? t?hlük?l?rin, ?agird-mü?llim münasib?tl?rind? olan neqativ hallar?n, o cüml?d?n tamamil? k?nar qüvv?l?r t?r?find?n at?lan m?nfi add?mlar?n qar??s?n? alm?? olaca??q.

- Pe?? t?hsili Dövl?t Agentliyinin yarad?lmas? il? ba?l? i?l?r görülür. T?hsil v? agentlik, bunlar bir-birin? yad k?lm?l?rdir. B?s, bu agentlik n?y? xidm?t ed?c?k?

- Az?rbaycan Respublikas? Prezidentinin tap??r???na uy?un olaraq, biz ilk pe??-ixtisas t?hsilinin optimalla?d?r?lmas?na yön?lmi? add?mlar? h?yata keçiririk. Burada iki istiqam?t var. Birincisi, mövcud olan ??b?k?nin optimalla?d?r?lmas?. Y?ni, haz?rda f?aliyy?t göst?r?n ilk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rinin f?aliyy?tin? yenid?n bax?lmas?, onlar?n b?zil?rinin f?aliyy?tinin ?sasl? ??kild? d?yi?dirilm?si. ?kincisi is? institusional, y?ni pe?? t?hsili s?viyy?sind? t?hsil alan m?zunlarla ?m?k bazar?, i?? götür?nl?r, ölk? iqtisadiyyat?n?n real t?l?bl?ri aras?nda uy?unlu?un daha yüks?k s?viyy?y? qald?r?lmas?d?r. Bunun s?b?bl?ri b?llidir. Birincisi, bizim ?m?k bazar?m?z kifay?t q?d?r pe?? t?hsili sistemind?n ç?xan kadrlarla t?min olunmal?d?r. Bu gün Az?rbaycanda ?m?k miqrasiyas? prosesl?rini d? görürük. Xaricd?n g?l?n i?çi qüvv?si il? rastla??r?q. Dig?r t?r?find?n Az?rbaycan?n çox müsb?t demoqrafiq göst?ricil?ri var. Bu da o dem?kdir ki, bizim g?l?c?kd? pe?? t?hsilin? q?bul etdiyimiz g?ncl?rimizin say? getdikc? artacaq. Üçüncüsü, sür?tli iqtisadi d?yi?iklikl?r dövründ? hans?sa pe??nin sahibi olan insanlar aras?nda t?hsil? maraq art?r. Çünki el? olur ki, onlar?n f?aliyy?t göst?rdiyi sah?l?rd? i? yerl?ri ba?lan?r, f?rqli sah?l?rd? i? yerl?ri aç?l?r. Bel? oldu?u halda, onlar?n yeni ixtisaslara yiy?l?nm?sin? t?l?bat yaran?r. Bütün bu f?aliyy?tin ?laq?l?ndirilm?si m?qs?dil? Pe?? T?hsili Dövl?t Agentliyinin yarad?lmas?na dair haz?rl?q i?l?ri görülüb. Art?q bu s?n?d Nazirl?r Kabineti t?r?find?n ölk? r?hb?rliyin? t?qdim olunub.

Yeni yarad?lacaq qurumun ad m?s?l?sin? g?ldikd?, bu, sad?c? olaraq dövl?t qullu?unun t?l?bl?rind?n ir?li g?l?n amildir. Müxt?lif m?rk?zi icra hakimiyy?ti orqanlar?n?n n?zdind? agentlikl?r f?aliyy?t göst?r? bil?r.

- M?kt?b direktorlar?n?n t?yinat? il? ba?l? da yenilikl?r var. Bu yenilikl?r n?d?n ibar?tdir?

- Birincisi, biz dü?ünürük ki, bu sah?d? ?h?miyy?tli d?yi?iklikl?r? nail olmu?uq. ?lk növb?d?, biz m?kt?b direktorlar?n?n t?yin olunmas?n? bir neç? m?rh?l?d?n ibar?t müsabiq? ?sasl? proses? çevirmi?ik. Buna Bak? ??h?rind?n pilot layih? olaraq ba?lad?q. Son iki il ?rzind? Bak? ??h?rind? t?yin etdiyimiz bütün m?kt?b direktorlar? r?qab?tli seçim ?sas?nda t?yin olunub. Tam aç?q v? ??ffaf dan??saq, bu proses n?tic?sind? kadr t?yinat?nda olan bütün m?nfi hallar?n qar??s? al?n?b.

2016-c? ild?n ba?layaraq biz bu t?crüb?ni Sumqay?t, G?nc? v? h?min ??h?rl?rin ?traf?nda olan bir s?ra rayonlara da t?tbiq etm?y? ba?lam???q. M?kt?b direktoru olmaq üçün z?ruri anket keyfiyy?tl?rin? malik olan, direktor olmaq ist?y?n h?r bir ??xs müraci?t ed? bil?r. ?lkin seçim n?tic?sind? onlar universitetl?rin t?lim bazas?nda yarad?lan 5 ayl?q t?lim proqram?nda i?tirak edirl?r. Bu t?liml?ri u?urla ba?a vuran namiz?dl?r imtahan verir v? müsahib? m?rh?l?sind?n keçir. Yaln?z bu m?rh?l?l?ri müv?ff?qiyy?tl? keç?nl?r m?kt?b direktoru t?yin oluna bil?r. Bel?likl?, respublikan?n ?razisini kifay?t q?d?r böyük h?cmd? - t?xmin?n 50 faiz? yax?n olan ??b?k?ni ?hat? ed?c?yik. Bu, apar?lan islahatlar?n yaln?z birinci m?rh?l?sidir. Çünki ikinci m?rh?l?d? bu prosesin ?ks m?rk?zl??m?sin? nail olma?a çal??aca??q. Sad? dill? des?k, bu gün v? h?r zaman Az?rbaycanda f?aliyy?t göst?r?n t?xmin?n 4500 m?kt?bin h?r birinin direktorunu T?hsil Nazirliyi t?yin edir. Ancaq t?hsil naziri h?r gün bir n?f?ri q?bul ets?, t?xmin?n 12-15 illik bir müdd?t olar. Bu, is? bir s?m?r?sizlik kimi görünür.

Haz?rda dövl?t ba?ç?s?n?n s?r?ncam?na uy?un olaraq, regionlarda maliyy? hesabla?ma idar?l?rinin yarad?lmas? prosesi gedir. Bir neç? rayonda f?aliyy?t göst?r?n ?öb?l?r ?sas?nda regional hesabla?ma m?rk?zl?ri yarad?l?r. Rayon t?hsil ?öb?l?ri müdirl?rinin t?yinat? Rayon ?cra hakimiyy?tl?rinin r?hb?rl?ri t?r?find?n T?hsil Nazirliyi il? raz?la?d?r?lmaqla h?yata keçirilir. G?l?c?kd? biz dü?ünürük ki, ?g?r regional t?yinatlar T?hsil Nazirliyi t?r?find?n h?yata keçiril?rs?, bura t?yin olunan h?mkarlar t?hsil siyas?tini, T?hsilin ?nki?af? üzr? Dövl?t Strategiyas?ndan ir?li g?l?n t?l?bl?ri bil?n v? seçil?n adamlar olarlarsa, m?kt?b direktorlar?n?n t?yinat? da yerli s?viyy?d? bax?lmal?d?r. Bu t?yinatlar T?hsil Nazirliyi t?r?find?n deyil, regional s?viyy?d? h?yata keçirilsin. O ??rtl? ki, t?yin olunan direktorlar bu ixtisasla?m?? t?limd?n keçmi?, z?ruri bilikl?r? malik insanlar olsun. Bu add?mlar? atmaqla biz faktiki olaraq subyektivlik, m?nfi amill?ri aradan qald?r?r?q v? yaln?z pe??karl?q, bilik prinsipl?rini ?sas götürürük. Ona gör? d? islahat?n birinci m?rh?l?sini ba?a çatd?rm???q. ?minlikl? dey? bil?rik ki, bu gün h?r bir m?kt?b direktorunun t?yinat? tam ??ffaf h?yata keçirilir. ?slahat?n ikinci m?rh?l?sind? is? bu prosesi daha yeni s?viyy?y? çatd?rmaq niyy?tind?yik.